

על אם הדרך

מילים: נתן אלטרמן
לחן: נעמי שמר
קיימים 3 ביצועים לשיר זה

על אם הדרך עץ עמד.
עמד נופל אפיים.
נומה, בן. הלילה רד.
ליל סער על המים.

הס, ילד. הספינה על צד
נוטה מזעף רוח.
על אם הדרך עץ עמד,
אין ציץ ואין תפוח.

אל זה העץ אי פעם, בן,
אבי אמך הגיע.
וצל ערבית בעץ קינן
ובד הוא לא הניע.

כבש בו ראש אבי אמך,
פניו לירושלים.
נשא בבכי תפילת מנחה,
עם אלוהיו בשניים.

אל זה העץ אביך, בן,
נקשר, עקוד בחבל.
ברזל ושוט הכוהו, בן,

וחם תימר ההבל.

וכשהיה כאש אדום
השוט החד מחרב,
צנח אביך ארצה דום,
לעת מנחה, עם ערב.

צנח ממזבחו לאט,
פניו לירושלים.
הס, ילד. הספינה על צד
כורעה, נושקת מים.

כורעת הספינה על צד,
עולה שלופת ציפורן!
על אם הדרך עץ נכרת,
נכרת ויהי לתורן...

הס, ילד. שער התהילה
לתורן יפתח.
הוא גם היום עמוד תפילה,
הוא גם היום מזבח.

על אם הדרך עץ עמד
ולא יפול אפיים.
הס, ילד. הספינה על צד
חותרה, בוקעת מים.

הצי שָׁלוֹ

סאת : נתן אלתרמן (1946)

לא בָּקַעַת הַיְלָדָה - אָבָא, סִימ לִי טַב -
עַת אֲבִיךָ נִשְׁרָךְ אֶת סִפְרֵי הַתַּפְסוּס.
בְּנֵיכֵימ! שְׂלַחֵנוּ לָהּ סִדְרֵי-לֵת-וְרַב
עַל גְּבוּרָה
וְעַל אֶתֶר-רִיחַ!

תִּשְׁמַד סִפְרֵי-לָהּ עַל צְבָאָה
אוּ נִמְצָר לָהּ אוֹתוֹת לְגִבּוֹרָת - - -
סִטְשֵׁלוֹת נִלְחָמוּ בָּךְ, יְלָדָה בְּבוּרָה,
נִלְחָמוּ וְנִכְלוּ לָךְ, סִטְמָנָה.

וְעִכְשָׁו סַח אֲבִי עוֹד! עִקְשָׁו סַח תְּרַצִּי?
כָּל דְּבָרֵי הַתְּהַלְלָה נִתְרַפְּסוּ וְנִשְׁנוּ.
לֹא בִינְשָׁת, לֹא בִינְשָׁת אֶת סִטְרַת הַצִּי...
הִיא, סִטְרַת יְפוּיִת שְׁלֵמָה

אֲנִי-סִימָלִים, אֲנִי-סִימָלִים,
אֲנִי סִימָלִים וְצִלְמֵנוֹת,
בְּאֵלֵי הַסֵּף
אֲנִי-סִימָלִים
שֶׁל צִימָה בְּ-סִימָלֵנוֹת.

תְּהַלְלֵנוּ לֹא חִרְקָה עַל כִּחוֹת-סִימָלִים
דְּנֵיכֵימ וְקוֹל הַיָּם לֹא יִשְׁדוּד: פֶּה חֹרָא!
אֲךָ הַיָּם בְּשִׁמְלָתוֹ צִי שֶׁנִּי שְׁעָמֵד
בְּקִרְבֵנוֹת נִשְׁאָשִׁים בְּסוֹחֵר?

לֹא נִכְלוּ סִימָלֵנוֹת בְּכִרְכֵנוֹת וְסוֹפֵנוֹת,
עַת סִימָלִים יִסְמָר וְעַל.
אֲךָ נִכְלוּ סִימָלֵנוֹת בְּסִימָלֵנוֹת כִּדְפוֹת
תְּצַבִּיעַנוֹת
יִסְמָר
וְסִימָלִים!

הִיא, עַל אֲנִי שֶׁתְּרַכֵּנוּ בְּאֵשׁ,
הִיא, עַל בְּתוֹרַת-אֲלֵנוֹת.
הַעֲבֵנוּ אֶת גּוֹפְתָה שֶׁל יְלָדָה בַת-סִטְשֵׁ
שֶׁפִּיתִיקָרִים דְּנִיחָה לְקֵנוֹת.

דרך בים - נתן אלתרמן

מספיקנה בלב-לב, בדרך הרודף,
היא תיפנה ספצנה מסתלקת.
ויקבל אותה ים כסיון עדי-לב...
ויקשר על רגליה שלשלת.

היא קרענה שלשלת, והלגה אל חוף
היא מתרח, סורכה ואויבת,
וישבח אותה ים וילאמ לה: פי טוב...
ועל צבאכה קשר אבו.

היא קרענה את האבו מעל צבאכה
והמשיכה, ספנה וסמולקת.
אז חפר לה הים פלגריב בזלחה...
והפך את גופה לעופלת.

היא קרענה העופלת. והלגה כליכל! - -
והשחר האיר ויראנה.
אז הראה לה הים מלחום חוף ומל...
ויטל בחזקתיה משינה.

והקרא באין-בית: תן אשר לך, ים!
בנה לך גשר, פי אין לך מושיעו!
אז סמית בנה ים, וימרס בנה עד רת,
וירם על צבאיו - וירעו!

יבנה כה - - והיא מסכסיעה בסעורה! -
ובצומחה על החוף פלגריב וישר,
הוא קרא לה: הגשר בנה, ועלמה!
את הפלגה בנית את הגשר

נאום תשובה לרב חובל איטלקי

מילים: נתן אלטרמן
לחן: יאיר רוזנבלום
קיים ביצוע 1 לשיר זה

אותו לילה על חוף נהריה
ונספר לך אז כי פתוחים השערים
כבר מזמן נפתחו, חי שמים
ופתחה אותם זו חבורת נערים
שעמדה אותו לילה במים

אז תצחק: לא עזרו אוניות המשחית
לא השפיע הרדר אפילו
ותסיים את פסוקך בקללה איטלקית...
וחוצות הנמל יאפילו

כך יהיה ולכן, אל מול רוח איתן
לחיי הסיכון והפרך
לחיי הספינות הקטנות קפיטן
לחיי הספינות שבדרך!

עננים על ראשנו, הרוח איתן.
המלאכה נעשתה, חי שמיים!
נרים כוס, קפיטן, של ברכה, קפיטן.
עוד נשוב ניפגש על המים.

אלמונית, קפיטן, היא הדרך הזאת,
ובלוידיים אינה מפורסמת.
אך אם אין היא כיום רשומה במפות,
בהיסטוריה אולי היא נרשמת.

על הצי הלזה, האפור, הקטן,
יסופר עוד בשיר ורומנים.
יתכן כי כך, קפיטן, קפיטן,
יקנאו עוד הרבה קפיטנים.

את עמל בחורינו סוד - ליל יעטוף,
אך עליו נברך כעל לחם.
הן ראית כיצד מספינות אל החוף
הם נושאים את עמם עלי שכם.

לחיי זה הלילה הקר ואיתן!
לחיי הסיכון והפרך!
לחיי הספינות הקטנות, קפיטן!
לחיי הספינות שבדרך!

ולחיי בחורים שקיבלו הפיקוד
ובאופל כיוונו את השייט,
למועד הנכון, למקום היעוד,
בלי מצפן ומפה, בליל ציד.

גם בהם יסופר עוד סיפור מסוים
כי עדים גלי ים ורקיע
איך עומדים הם בקרב טרפלגר של העם
על ספינה בודדה שתבקיע

עננים על ראשינו. הרוח איתן.
המלאכה נעשית, חי שמים!
נרים כוס, קפיטן, של ברכה, קפיטן.
עוד נשוב ניפגש על המים.

יום יבוא, - ואתה בזוית של פונדק
תשב, סב, על בקבוק של קיאנטי.
ותחייך ותירק חתיכה של טבק
ותאמר - כן חבריה, זקנתי.

כן ראיתי רבות בעולם העגול
אך אזכור עוד, חי סנטה מריה
איך נרטבתי בחושך כמו תרנגול